

UMIRANJE

V dobo, ko je v Afriki kuga najhuje morila, v leto 252 ali 253, spada še drug Ciprijanov traktat, kateremu je dal naslov "Umiranje" (De mortalitate). Silno pustošenje krute morilke, groza, ki je popadla vse kartaginske prebivalce, in moralno izprijenost, ki si je upala na dan, opisuje Ciprijanov biograf diakon Poncij v 9. poglavju svojega spisa.¹ V tem in naslednjem poglavju poroča tudi, kako je Ciprijan v letih strahu in groze učil, tolažil in spodbujal zbegano ljudstvo in kako je organiziral oskrbo okuženih bolnikov in skrb za umrle in ni delel razlike med kristjani in pogani.² V 9. poglavju navaja Poncij iz neke Ciprijanove pridige prav besede, s katerimi je škof vernike opominjal k delom usmiljenja in ljubezni do sovražnikov. V traktatu »Umiranje« pa nam je ohranjen cel govor Ciprijanov, s katerim je kristjane tolažil in učil, naj presojajo smrt v luči Božjega razodetja; če to store, ne bodo videli samo grozote umiranja, marveč dobroto Božjo, ki kliče pravične k novemu življenju. Poleg tega kuga preskuša pravičnost posameznih in preiskuje človeška srca, ali ljudje opravljajo dela usmiljenja. "Če bi to umiranje nič drugega ne bilo prineslo, to je dalo kristjanom in Božjim služabnikom, da smo zahrepeneli po mučeništvu, ker smo se naučili, naj se smrti ne bojimo. To so nam (duhovne) vaje, ne pogrebi. Duha dajejo slavo hrabrost, s preziranjem smrti pripravljajo za (mučeniški) venec." Močna vera in mogočna zgovornost Ciprijanova, ki ne plete lepih besed, marveč zajema iz zakladnice Svetega pisma, tolaži, krepi, dviga, ogreva, daje pogum, budi zavest zmage in vroče hrepenenje po večji sreči v rajju. "To misel naj Bog v nas vidi, ta sklep našega srca in naše vere naj Gospod Kristus zagleda, ki bo tistim dal bogatajše plačilo svoje sreče, kateri bodo po njem hrepeneli bolj goreče." Iz vznesenih besed o rajski blaženosti je nekaj besed prešlo v slavospev "Tebe Boga hvalimo".

Za traktat "Umiranje" je Ciprijan zajemal, kakor v uvodu zatrjuje, samo iz Svetega pisma; drugih virov ni imel. S svojim res krščanskim gledanjem na trpljenje in smrt se je visoko vzdignil nad stoično preziranje smrti. Knjižico so stari zelo čislali. Avguštin pravi, da "je vsem, kateri ljubijo cerkveno slovstvo, hvalevredno znana".³ Tudi danes bo bralec s pridom prisluhnil njeni besedi.

~ ~ ~

Razčlenitev traktata

Uvod

Mnogo vernikov je, katerih umiranje za kugo ni zbegalo, drugi pa stoje manj trdno. Ciprijan ima za svojo dolžnost, zatrete bojzaljivost slabotnih src z besedami, ki jih zajema iz Gospodovih knjig (1); zakaj take stiske so napovedane kot znamenje poslednjih časov (2).

Razprava

I. Pravični naj se po zgledu starčka Simeona smrti ne boji, marveč naj jo želi, kajti Božji služabniki šele takrat dobijo mir, ko dosežejo varni pristan večne domovine (3), saj je življenje na svetu le boj s hudičem in strastmi (4). Želeti bi torej morali, da bi čim prej prišla smrt in da bi pohiteli h Kristusu (5). Ljubezen do sveta izvira iz malovernosti (6). Kristus in apostol Pavel učita, da je človeku dobiček, če se osvobodi skušnjav in stisk in gre v veselje večnega zveličanja, kamor ga Kristus kliče (7).

1 O tem prim. 11. poglavje traktata *Demetrianu*.

2 Poncij, *Ciprijanovo življenje* 9-10.

3 *De praedestinatione sanctorum* 14, 26.

II. Nekatere bega, da kuga grabi pogane in kristjane, kakor da je kristjan sprejel vero zato, da bi užival svet in življenje. Dokler v tem življenju nosimo isto meso kot drugi, prihajajo nad nas iste nadloge (8). Kristjan mora v sedanjem življenju več trpeti kot drugi, ker se mora s hudičevim zalezovanjem huje boriti (9). Joba in Tobija trpljenje ni potrlo (10). Pravični in apostoli v nadlogah niso godrnjali, pač pa je judovsko ljudstvo zmeraj grešilo in se Bogu upiralo (11). Abraham je bil pripravljen darovati svojega sina. Če kristjana zadene izguba premoženja, bolezen, smrt njegovih dragih, naj mu to ne bo spotika, marveč borba, v kateri se pokaže močna vera in hrabrost (12). Tudi apostola Pavla so hude nadloge le krepile. Med kristjani in brezbožniki je ta razlika, da ti v nadlogah tožijo in godrnjajo, kristjane pa trpljenje potrdi (13).

III. Samo tisti naj se boji umreti, kdor pojde od te smrti v drugo smrt (14). Kakor je umiranje Judom, poganom in Kristusovim sovražnikom poguba kuga, tako je Božjim služabnikom odhod v zveličanje (15). Kuga preskuša pravičnost posameznih. Pomiranje je Božjim služabnikom prineslo, da so zahrepeneli po mučeništvu, ker so se naučili, da se smrti ne bojijo (16).

IV. Ne velja ugovor, da smrt za kugo marsikoga oropa mučenišva. Prvič je mučenišvo Božja milost, drugič Bog poplača krepost, če jo vidi za mučenišvo pripravljeno (17). Kdor se Bogu ustavlja, ko ga kliče iz življenja, je navzkriž s prošnjo, naj pride Božje kraljestvo in naj se zgodi Božja volja (18). Prikazen, ki jo je imel neki nedavno umrli škof, kaže, da Bog najbolje ve, kaj nam je v prid (19).

V. Razodetje, ki ga je Ciprijan prejel, opominja, naj z žalovanjem za umrlim ne grešimo zoper naše upanje in našo vero (20). Če v Kristusa verujemo in upamo, pojdimo z veselo brezskrbnostjo h Kristusu (21). Smrt ni konec, marveč prehod in prestop h Kristusu, ko smo pot premerili skozi čas (22). Kdor je Bogu všeč, ga prej vzame od tod in reši sveta (23). Le tisti želi ostati dolgo na svetu, kogar svet veseli. Preženimo torej strah pred smrtjo in mislimo na neumrljivost, ki pride (24).

Konec

Ko vidimo, da se svet že podira, imejmo za največji dobiček, da čim prej odrinemo od tod (25). V raju, naši očetnjavi, bomo pozdravili svetnike in svoje drage in Kristus bo tistim dal bogatejše plačilo svoje sreče, kateri bodo po njem bolj goreče hrepeneli (26).

~ ~ ~

Prevod

Sv. Ciprijan

UMIRANJE

Uvod

1. Premnogi od vas, preljubi bratje, imate razsodno pamet, trdno vero in bogovdano srce, da niste zbegani, ko ljudje zdaj v trumah umirajo, marveč da kakor trdne in nepremakljive skale odbijate viharne napade sveta in silne valove sedanjega časa, sami pa se ne daste pobiti, da vas preskušnje ne premagajo, marveč potrjujejo. Vendar pa vidim, da jih je med ljudstvom kar nekaj, ki iz malodušnosti ali iz malovernosti ali zaradi zapeljivosti posvetnega življenja ali zaradi nežnosti svojega spola ali – kar je hujše – zaradi zablod in zmot manj trdno stoje in ne kažejo Božje in nepremagljive moči srca. Tega ne smem prikrivati in o tem ne smem molčati, marveč moram, kolikor mi skromne moči dajejo, s polno odločnostjo in z besedami, ki jih zajemam iz Gospodovih knjig, zatirati bojazljivost slabotnega srca, da bo sleherni, kdor je postal Božji in Kristusov človek,⁴ Boga in Kristusa vreden.

2. Kdor je Božji vojščak, preljubi bratje, kdor je v nebeškem taboru in že upa v Božje obljube, se mora zavedati, kaj je, da ob nevihtah in viharjih sveta ne bomo trpeli, da se ne bomo vznemirjali, saj je Gospod napovedal, da to pride. S pogledom obrnjenim v prihodnost je opomnil, poučil, pripravil in spodbudil ljudstvo v svoji Cerkvi, naj potrpežljivo prenaša, kar pride, ter vnaprej naznanil in povedal, da bodo po mnogih krajih vojske, lakote, potresi in kuga.⁵ In da bi nas strah zaradi nepričakovanih in novih stisk ne potrl, nas je vnaprej opomnil, da se bodo poslednje čase nesreče zmeraj množile.⁶ Glejte, godi se, kar je napovedano, in ker se godi, kar je napovedano, pride tudi, kar je obljubljeno, saj Gospod sam obeta in pravi: "Kadar boste videli, da se to godi, vedite, da je blizu Božje kraljestvo."⁷ Božje kraljestvo, preljubi bratje, se je približalo. Plačilo večnega življenja in veselje večnega zveličanja in neminljiva sreča in izgubljeni raj prihaja, ko gre svet v zaton; za zemeljskim prihaja nebeško in veliko za majhnim in za minljivim večno. Kje je tu mesto za strah in skrb? Kdo bo tu trepetal in žaloval, razen tisti, ki nima upanja in vere? Tisti se boji umreti, ki noče pohiteti h Kristusu. H Kristusu pa noče pohiteti, kdor ne veruje, da bo s Kristusom zakraljeval.

I.

3. Pisano je, da pravični živi iz vere.⁸ Če si pravičen in živiš iz vere, če zares veruješ v Kristusa, zakaj ne sprejmeš vabila, ko te Kristus kliče, da boš pri Kristusu in brez skrbi zaradi Gospodovih obljub, in zakaj se ne veseliš, da se boš znebil hudiča? Tistemu pravičnemu Simeonu, ki je bil res pravičen, ki je z živo vero spolnjeval Božje zapovedi, je Bog razodel, da ne bo umrl, dokler ne bo videl Kristusa. Ko je otrok Kristus prišel s svojo materjo v tempelj, je Simeon v Duhu spoznal, da je že rojen Kristus, o katerem mu je bilo napovedano. Ko ga je zagledal, je vedel, da bo kmalu umrl. Veseleč se torej, da je smrt že blizu, in zanašajoč se, da ga bo Gospod zdaj zdaj poklical, je vzel dete v naročje in slaveč Gospoda zaklical: "Zdaj odpuščaš, Gospod, svojega služabnika po svoji besedi v miru, zakaj moje oči so videle tvoje zveličanje."⁹ Dokazal je in izpričal, da dobijo Božji služabniki mir šele takrat, šele takrat popoln in nemoten pokoj, ko daleč od viharjev

---

4 1 Tim 6,11.

5 Mt 24,6-7.

6 Mt 24,8.

7 Lk 21,31.

8 Rim 1,17.

9 Lk 2, 29-30.

tega sveta dosežejo varni pristan večne domovine, ko izbrišejo dolg smrti¹⁰ in pridejo do nesmrtnosti. To je namreč pravi mir, to je zanesljivi mir, to je stalna in trdna in trajna varnost.

4. Kaj drugega pa je na svetu, kot da se dan na dan vojskujemo s hudičem, da se zmeraj borimo in bijemo zoper njegove strelice in njegova kopja? Z lakomnostjo, z nečistostjo, z jezo, s častihlepnostjo se nam je bojevati, z mesenimi pregrehami, z vabečimi nasladami sveta imamo nepretrgano in težavno borbo. Človekova duša, ki jo hudič oblega in od vseh strani napada in stiska, komaj sproti odbija napade in se jim upira. Ko si premagal lakomnost, vstaja pohota; ko si s prezirom ugnal častihlepnost, te ozlovolja jeza, napihuje prevzetnost, te vabi pijanost, zavist ruši slogo, ljubosumnost trga prijateljstvo. Priganjajo te, da kolni, četudi Božja postava to prepoveduje, silijo te, da prisegaj, četudi ne smeš.¹¹

5. Toliko preganjanja trpi dan na dan naša duša, toliko nevarnosti stiska naše srce, pa bi se radi še dolgo nastavljali hudičevemu meču. Bolj bi morali želeti in hrepeneti, da bi prav hitro prišla smrt in bi pohiteli h Kristusu, saj nas je sam poučil in rekel: "Resnično, resnično, povem vam: Jokali boste in žalovali, svet pa se bo veselil; vi boste žalovali, a vaša žalost se bo spremenila v veselje."¹² Kdo ne bi želel biti brez žalosti? Kdo ne bi rad pohitel v veselje? Kdaj pa se bo naša žalost spremenila v veselje, nam zopet Gospod sam pojasnuje: "Spet vas bom videl in veselilo se bo vaše srce in vašega veselja vam ne bo nihče vzel."¹³ Kristusa videti pomeni torej veseliti se, in ni veselja, če ne vidimo Kristusa. Kakšna zaslepljenost srca in kakšna neumnost je, ljubiti stiske in trpljenje in solze na svetu in ne hiteti v veselje, ki ga nihče ne more vzeti!

6. To se pa dogaja, preljubi bratje, ker ni vere, ker nihče ne veruje, da je res, kar obeta Bog, ki je resničen, ki je njegova vernikom dana beseda večno trdna.¹⁴ Če ti resen in ugleden mož kaj obljubi, njegovi obljubi seveda verjameš in ne misliš, da bi te utegnil prevarati in speljati, o komer veš, da je v govorjenju in dejanju zanesljiv. Zdaj pa s teboj govori Bog: in ti z nezaupljivim srcem nejeverno omahuješ? Bog ti obeta nesmrtnost in večnost, če se ločiš s sveta; in ti dvomiš? To se pravi Boga prav nič ne poznati; to se pravi Kristusa, gospoda in učitelja vernih, žaliti z grehom nejevernosti; to se pravi biti v Cerkvi, pa v hiši ne imeti vere.

7. Kolikšen dobiček je, ločiti se s sveta, je pokazal Kristus, učitelj našega zveličanja in naše sreče. Ko so se njegovi učenci žalostili, ker jim je rekel, da pojde kmalu od njih, jim je dejal: "Ko bi me ljubili, bi se bili razveselili, da grem k Očetu."¹⁵ Poučil nas je in nam pokazal, naj se raje veselimo, kot pa žalujemo, kadar gredo s sveta dragi, ki jih ljubimo. Na to misli blaženi apostol Pavel, ko pravi v svojem pismu: "Življenje je meni Kristus in smrt dobiček."¹⁶ Za največji dobiček ima, da ga svetne vezi več ne držijo, da ni več izpostavljen grehom in meseni pokvarjenosti, da je osvobojen bridkih stisk in gre rešen strupenega hudičevega žrela v veselje večnega zveličanja, kamor ga kliče Kristus.

II.

8. Toda nekatere bega, da sila bolezni, ki razsaja, grabi prav tako naše kot pogane, kakor da je kristjan zato sprejel vero, da bi užival svet in življenje, ne da bi se ga prijelo zlo, ne pa zato, da bi se ohranil za prihodnje veselje, ko je tu pretrpel vse zoprnosti. Nekatere bega, da zdaj umiramo kakor drugi. Česa pa nimamo na tem svetu kakor drugi, dokler imamo po postavi prvega rojstva isto mesto kakor drugi? Dokler živimo tukaj na svetu, nas s človeškim rodом enako meso veže, duh pa

---

10 "Expuncta hac morte." Splošna postava je, da mora vsak človek umreti. Ko človek umrje, izbriše dolg, ki ga spremlja skoz vse življenje.

11 Preganjanci so kristjane silili, da sramote in kolnejo Kristusa in prisegajo pri Geniju in Sreči (Tyche, Fortuna) cesarjev.

12 Jn 16,20.

13 Jn 16,22.

14 Prim. Mt 24,35; Mr 13; Lk 21,33.

15 Jn 14,28.

16 Flp 1,21.

loči. Dokler si torej to minljivo ne bo nadelo neminljivosti in to umrljivo ne bo prejelo neumrljivosti¹⁷ in dokler nas Kristus ne bo pripeljal k Očetu, so nam s človeškim rodом vse nadloge mesa skupne. Tako lakota ne izbira, ko je zemlja zaradi bornih pridelkov lačna. Tako ujetništvo zajame vse skupaj, če sovražnik napade in zasede mesto. In ko jasno nebo ustavi dež, trpijo vsi enako sušo. In ko skalnate čeri razbijejo ladjo, je brodolom skupen vsem brodarjem brez izjeme. In prav tako kakor druge nas bolijo oči, trese mrzlica, muči revma, dokler nosimo v tem življenju isto meso kakor drugi.

9. Da, če kristjan pomisli in se zave, kako in čemu je vero sprejel, bo vedel, da mora v sedanjem življenju več trpeti kot drugi, ker se mora huje boriti s hudičevim zalezovanjem. Božje pismo nas uči in opozarja: "Sin, ko stopiš v Božjo službo, stoj v pravičnosti in strahu in pripravi svojo dušo za preizkušnjo." In dalje: "Prenašaj bolečine in imej potrpljenje v svoji ponižnosti, zakaj v ognju se preizkuša zlato in srebro, Božji ljubljenci pa v peči poniževanja."¹⁸

10. Joba izguba imetja, smrt otrok, huda nadloga črvivih ran ni potrla, marveč potrdila. V svojih borbah in bolečinah je pokazal potrpežljivost bogovdanega srca in rekel: "Nag sem prišel iz telesa svoje matere in nag pojdem pod zemljo. Gospod je dal, Gospod je vzel. Kakor je bilo Gospodu všeč, tako se je zgodilo. Bodi češčeno Gospodovo ime."¹⁹ Ko ga je žena zelo priganjala, naj Gospodu toži in očita, ker ne more več prenašati bolečine, ji je odgovoril: "Kakor katera izmed neumnih žena si govorila. Če smo dobro prejeli iz Božje roke, zakaj bi hudega ne prenesli? V vsem tem, kar ga je zadelo, se Job s svojimi ustnicami ni pregrešil pred Gospodom."²⁰ Zato pa mu je Gospod Bog dal spričevalo: "Ali si videl mojega služabnika Joba? Ni mu namreč enakega na zemlji, mož brez graje, pravi častilec Boga."²¹ Ko je Tobija, ki je lepo živel in opravljal mnogo hvalevrednih del usmiljenja, oslepel, se je v nesreči bal Boga in ga slavil; nezgoda, ki ga je zadela na telesu, mu je bila v večjo hvalo. Tudi njega je skušala njegova žena zapeljati: "Kje so tvoja pravična dela? Glej, kaj trpiš?"²² Toda on, stanoviten in trden v Božjem strahu in oborožen z zaupanjem in bogaboječnostjo za potrpežljivost v trpljenju, se v bolečinah ni vdal skušanju svoje slabotne žene, marveč si je s še večjo potrpežljivostjo pri Bogu še več zaslužil. Angel Rafael ga je pozneje pohvalil: "Božja dela razodevati in hvaliti je častljivo. Zakaj, kadar si molil ti in tvoja snaha Sara, sem nosil spomin vajine molitve pred obličje Božjega veličastva. In ko si mrtve s preprostim srcem pokopaval in ker si brez obotavljanja vstal in puščal svoje kosilo in hodil pokopavat mrlične, me je Bog poslal, da te preizkusim, in zopet poslal, da ozdravim tebe in tvojo snaho Saro. Jaz sem namreč Rafael, eden izmed sedmih svetih angelov, ki stojimo in bivamo pred Božjim veličastvom."²³

11. Tako potrpežljivost so pravični zmeraj gojili, to Gospodovo zapoved so apostoli stanovitno spolnjevali, da v nadlogah niso godrnjali, marveč so pogumno sprejemali vse, kar se na svetu dogaja. Judovsko ljudstvo pa je s tem vedno grešilo, da je prerado godrnjalo zoper Boga. Kakor Gospod Bog v Četrty Mojzesovi knjigi spričuje: "Nehajo naj godrnjati zoper mene, pa ne bodo umrli."²⁴ V nadlogah ne smemo godrnjati, preljubi bratje, marveč moramo potrpežljivo in hrabro prenašati, kar koli se zgodi, zakaj pisano je: "Daritev Bogu je potrtr duh, potrtega in ponižnega srca Bog ne zametuje."²⁵ Tudi v Peti Mojzesovi knjigi Sveti Duh opominja po Mojzesu: "Gospod, tvoj Bog, te bo krotil in ti pošiljal lakoto in razodelo se bo v tvojem srcu, ali boš

---

17 1 Kor 15,54.

18 Sir 2, 1.4-5.

19 Job 1,21.

20 Job 2,10.

21 Job 1,8.

22 Tob 2,14 (po LXX; Vulg. 2,22).

23 Tob 12,7.12-15.

24 4 Mz 17,25.

25 Ps 50,19.

spolnjeval njegove zapovedi ali ne."²⁶ In zopet: "Gospod, vaš Bog, vas skuša, da bi spoznali, ali ljubite Gospoda, svojega Boga, z vsem svojim srcem in z vso svojo dušo."²⁷

12. Tako je Abraham ugajal Bogu. Da bi mu bil všeč, se ni bal izgubiti svojega sina in se ni obotavljal usmrtiti svojega otroka.²⁸ Če ne moreš prenesti izgube svojega sina, ki ga smrtna bolezen ugrabi po svoji postavi in usodi, kaj bi storil, če bi se ti ukazalo, da umori svojega sina? Božji strah in vera te mora narediti pripravljenega za vse. Naj te zadene izguba premoženja, naj te zadenejo v hudi boleznih dolge in krute bolečine udov, naj te zadene bridka in žalostna ločitev od žene, od otrok, od drugih umrlih: vse to naj ti bo ne spotika, marveč borba; vse to naj ne oslabi in zlomi kristjanu vere, marveč naj pokaže hrabrost v borbi, kajti vse krutosti sedanjega zla je treba zaničevati v zaupanju na prihodnje dobrine. Ni zmage, če prej ni boja; ko pa se v spopadu pridobi zmaga, se zmagovalcem da tudi venec. Krmar se spozna v viharju, v boju se vojak preizkusi. Lahko se je hvaliti, ko ni nevarnosti; borba z zoprnostmi pokaže pravo vrlino. Globoko ukoreninjenega drevesa ne omajajo viharji, ki se vanj zaganjajo; v močno ladjo, ki je trdno spahnjena, valovi butajo, pa jo ne prevotlijo; ko se na gumnu mlati žito, se klena in zdrava zrna ne zmenijo za veter, prazne pleve pa sapa odnese.

13. Tako je tudi apostol Pavel, ki se mu je razbila ladja, ki je bil pretepen, ki je pretrpel mnogo hudih muk na mesu in telesu, trdil, da ga to ne boli, ampak krepi; čim hujše nadloge ga tarejo, tem bolj se kaže prava moč: "Dan mi je trn v meso, angel satanov, ki me bije, da se ne bi prevzel. Zaradi tega sem trikrat prosil Gospoda, da bi odstopil od mene; a rekel mi je: 'Dovolj ti je moja milost, zakaj moč se spopolnjuje v slabosti!'"²⁹ Kadar torej besni bolezen in slabost in kaka kuga, tedaj se naša moč spopolni, tedaj vera, če je v preizkušnji stanovitna, prejme venec, kakor je pisano: "Lončarsko posodo preizkusi peč, pravične ljudi pa preizkušnja bridkosti."³⁰ Med nami in med drugimi, ki ne poznajo Boga, je ta razlika, da oni v nadlogah tožijo in godrnajo, nas pa nadloge ne odvrnejo od kreposti in vere, marveč nas v trpljenju potrdijo.

III.

14. Če zdaj dolgotrajna driska izčrpava telesne moči, če notranja vročica žge ranjeno grlo, če bljuvanje neprestano pretresa drobovje, če so oči vnete od navala krvi, če nekaterim od kužne gnilobe odpadajo obolela stopala ali drugi deli udov, če od oslabelosti, ki izhaja iz telesnih poškodb in okvar, hromi hoja, pojema sluh, slepi vid: vse to koristi, da se pokaže vera. Boriti se z neomajno močjo duha zoper toliko napadov pustošenja in smrti, kako velika srčnost! Kakšna vzvišenost, stati pokonci med razvalinami človeškega rodu in ne ležati na tleh z onimi, ki nimajo upanja na Boga! Veselimo se raje in zgrabimo dar, ki ga ponuja ta čas, da bomo pogumno kazali svojo vero, prenašajoč nadlogo hodili h Kristusu po tesni Kristusovi stezi³¹ in za hojo po njegovi poti in za vero prejeli plačilo, ki nam ga bo on prisodil. Umreti naj se pač boji, toda tisti, ki je odločen za peklenski ogenj, ker ni preroben iz vode in Duha.³² Umreti naj se boji, kdor nima vrednosti po Kristusovem križu in trpljenju.³³ Umreti naj se boji, kdor bo od te smrti šel v drugo smrt.³⁴ Umreti naj se boji, kogar bo večni ogenj mučil za neminljivo kazen. Umreti naj se boji, komur podaljšanje življenja prinese samo to, da se mu za malo časa odloži trpinčenje in zdihovanje.

---

26 5 Mz 8,2.

27 5 Mz 13,4.

28 1 Mz 22,2-10.

29 2 Kor 12,7-9.

30 Sir 27,6.

31 Prim. Mt 7,14.

32 Jn 3,5.

33 "... qui non Christi cruce et passione censetur." Cenzor je rimskega državljana ocenjeval po njegovem imetju. Pred Bogom je človek toliko vreden, koliko je deležen Kristusovega križa in trpljenja. Prim. *Demetrijanu* 26.

34 Tj. v večno smrt, v pogubljenje. Prim. *Raz* 21,8.

15. Mnogi izmed naših v tem umiranju umro, to je, mnogi izmed naših se osvobodijo tega veka. Kakor je to umiranje Judom, poganom in Kristusovim sovražnikom pogubna kuga, tako je Božjim služabnikom odhod v zveličanje. Če brez razlike med ljudmi s krivičnimi vred umirajo pravični, nikdar ne sodite, da dobre in hudobne zadene enaka smrt. Pravične kliče k novemu življenju, krivične goni v kazen; brž se deli vernikom varnost, nevernim pa kazen. Slepí in nehvaležni smo, preljubi bratje, za Božje dobrote in ne spoznamo, kaj se nam daje. Glejte! V miru, v varni posesti svoje slave umrjejo device, ni se jim več bati pretenj prihajajočega antikrista,³⁵ oskrumbe in javnih hiš; mladeniči se izognejo nevarnostim spolzkih let in srečno dosepejo do plačila za zdržnost in nedolžnost; nežna matrona se ne boji več mučenja, ker jo nagla smrt reši strahu pred preganjanjem in mučiteljevo kruto roko. Strah zaradi naglega umiranja podžiga mlačne, kroti razbrzdane, zbuja lene, priganja ubežnike,³⁶ de se vrnejo, sili pogane, da sprejmejo vero, kliče staro krdelo vernikov k pokoju, zbira v bojno vrsto novo in močno vojsko, da se bo s toliko večjo hrabrostjo brez strahu pred smrtjo bojevala, ker v času umiranja stopa v vojaško službo.

16. Kako pomembno, preljubi bratje, je nadalje, kako prikladno, kako potrebno, da ta kuga in morija, ki se zdi strašna in divja, preskuša pravičnost posameznih in preiskuje srce človeškega rodu: ali zdravi strežejo bolnikom, ali sorodniki vdano ljubijo svojce, ali se oboleli sužnji smilijo gospodarjem, ali zdravniki ne zanemarjajo prosečih bolnikov, ali uporni krotijo svojo nasilnost, ali grabežljivi vsaj iz strahu pred smrtjo dušijo vedno nenasitni ogenj divje lakomnosti, ali ošabni uklanjajo svoj tilnik, ali malopridni brzdajo predrznost, ali bogatini vsaj zdaj, po smrti svojih dragih, kaj dajejo in darujejo revežem, ko bodo umrli brez dedičev. Če bi to umiranje nič drugega ne bilo prineslo, bo vsaj dalo kristjanom in Božjim služabnikom hrepenenje po mučeništvu, ker smo se naučili, naj se ne bojimo smrti. To je za nas urjenje, ne pa pokopavanje. Duhu daje slavo hrabrosti, s preziranjem smrti pripravljajo za (mučeniški) venec.

IV.

17. Nemara pa bo kdo ugovarjal: "Prav to me v sedanjem umiranju žalosti: Pripravil sem se za izpoved vere in z vsem srcem in vso močjo sklenil, da bom stanovitno trpel. Če me pa smrt prehiti, bom ob mučeništvu." Prvič, mučeništvu ni v tvoji moči, marveč je Božja milost; ne smeš reči, da si izgubil, za kar ne veš, ali si vreden prejeti. Drugič, Bog preskuša obisti in srce, pozna in pregleduje skrito; gleda te in hvali in odobrava, in če pri tebi vidi krepost pripravljeno, ti bo dal za krepost plačilo. Ali je bil Kajn že ubil brata, ko je Bogu daroval? In vendar je Bog vnaprej videl in obsodil bratomor, ki ga je bil Kajn že spočel v duhu. Kakor je tudi vsevedni Bog vnaprej videl slabo misel in moralni načrt, tako venča Bog sodnik tudi dobremu vdanega duha svojih služabnikov, ki mislijo izpovedati vero in si v duhu želijo mučeniške smrti. Nekaj drugega je, če ni poguma za mučeništvu, nekaj drugega, če pogum nima priložnosti za mučeništvu. Kakršnega te Gospod najde, ko te pokliče, prav takšnega te bo tudi sodil, saj sam izpričuje: "In spoznale bodo vse cerkve, da sem jaz tisti, ki preiskuje obisti in srce."³⁷ Bog tudi ne želi naše krvi, marveč terja vero. Zakaj tudi Abraham, Izak in Jakob niso pretrpeli smrti, vendar so prišli med očaki na prva mesta, ker jih je krasila zaslužna vera in pravičnost. V njihovo družbo pride kot gost, kdor koli se izkaže, da je veren, pravičen in hvalevreden.

18. Pomnimo, da moramo izvrševati ne svoje, marveč Božjo voljo, kakor nam je Gospod vsak dan zapovedal moliti. Kako napak je in kako narobe, če prosimo, naj se zgodi njegova volja, ko pa nas Bog s tega sveta pokliče in povabi, nismo takoj poslušni ukazu njegove volje. Ustavljamo se in upiramo in se damo kakor trmasti sužnji z žalostjo in nejevoljo vleči pred Gospodovo obličje in gremo od tod le po pritisku sile, ne iz voljne poslušnosti, pa vendar hočemo, da nas z nagradi

---

35 Ciprijan je s sodobniki vred pričakoval, da skoraj pride antikrist in konec sveta. Prim. *Pismi* 58,1,2; 63,18,4; *Demetrijanu* 3.

36 "Padle", ki so vero zatajili.

37 Raz 2,23.

nebeškimi plačili, čeprav neradi pridemo k njemu. Čemu tedaj molimo in prosimo, naj pride nebeško kraljestvo, če nas veseli ujetništvo na zemlji? Čemu s pogostimi molitvami prosimo in želimo, naj skoraj napoči dan kraljestva, če bolj želimo in silneje hrepenimo služiti tukaj hudiču kot kraljevati s Kristusom.

19. Da bi se še očitneje in jasneje pokazala Božja previdnost, kako Gospod, ki pozna prihodnost, skrbi za pravo srečo svojih, se je zgodilo tole. Neki naš tovariš in soškof, izmučen od boleznimi in poln skrbi zaradi bližnje smrti, si je prosil odloga. Ko je skoraj že umirajoč molil, je stopil k njemu mladenič, častljiv po sijaju in veličastvu, vitke postave in bistrih oči, kakršnega bi komaj mogel zreti človeški pogled z mesenimi očmi in kakršnega je mogel ob sebi videti kvečjemu človek, ki se je že poslavljajal od sveta. Ta mu je z nekako nejevoljo v srcu in glasu osorno rekel: "Trpeti se bojite? Ločiti se nočete? Kaj naj z vami počnem?" Tako svari in opominja on, ki ga skrbi, kaj prinese preganjanje, ve pa, kam zdaj kliče, in zato ne usliši sedanje želje, marveč gleda na prihodnost. To je slišal naš umirajoči brat in tovariš, da bi drugim povedal. Slišal je ne zase, marveč za nas. Česa naj bi se bil še zase naučil, ko je že odhajal s sveta? Pač pa je zvedel to za nas, ki smo še tu, da bi spoznali, kaj je nam vsem v prid, ko slišimo, kako je bil grajan škof, ki je zase prosil odloga.

V.

20. Kolikokrat je tudi meni, najmanjšemu in zadnjemu, Bog razodel,³⁸ kako pogosto in razločno mi je božja milost ukazala, naj neprestano spričujem in javno oznanjam, da ne smemo žalovati za svojimi brati, če jih Bog pokliče in osvobodi sveta. Saj vemo, da jih ne izgubimo, marveč le pošljemo pred seboj, da od nas gredoč le gredo pred nami; mi hrepenimo po njih, kakor da so šli na potovanje po kopnem ali po morju, toda ne objokujemo jih; ne nadevajmo si tukaj črne obleke, ko so oni tam že oblekli belo oblačilo; ne dajajmo poganom priložnosti, da nas po vsej pravici grajajo, ker tiste, o katerih pravimo, da živijo pri Bogu, obžalujemo kakor ugasle in izgubljene in ker vere, ki jo z glasno besedo izpovedujemo, v čustvovanju in prepričanju ne kažemo in ne potrjujemo. Grešimo zoper svoje upanje in svojo vero; hlinjeno, izmišljeno, zlagano se zdi, kar trdimo. Nič ni prida, če v besedah kažemo kreposti, z dejanji pa rušimo resnico.

21. Tudi apostol Pavel ošteva, graja in dolži tiste, ki se žalostijo nad smrtjo svojcev. "Nočemo pa, bratje," pravi, "da ne bi vi ničesar vedeli o tem, kako je s tistimi, ki so zaspali, tako da se ne boste vdajali žalosti kakor drugi, ki nimajo upanja. Zakaj, če verujemo, da je Jezus umrl in vstal, bo Bog tako tudi tiste, ki so zaspali v Jezusu, pripeljal obenem z njim."³⁹ Tisti, pravi, se žalostijo zaradi smrti svojcev, ki nimajo upanja. Mi pa, ki živimo v upanju in verujemo v Boga in zaupamo, da je Kristus za nas trpel in vstal, mi, ki v Kristusu ostanemo in po njem in v njem vstanemo – zakaj se tudi mi nočemo ločiti od tod, od tega veka, ali zakaj svoje pokojne kakor izgubljene objokujemo in obžalujemo? Saj nas Kristus, naš Gospod in Bog, spodbuja: "Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor vame veruje, bo živel, tudi če umre; in vsakdo, ki živi in vame veruje, vekomaj ne bo umrl."⁴⁰ Če v Kristusa verujemo, če zaupamo njegovim besedam in obljubam in vekomaj ne umremo, pojdimo z veselo brezskrbnostjo h Kristusu, s katerim bomo zmeraj živeli in kraljevali!

22. Če zdaj umrjemo, gremo skoz smrt v nesmrtnost; večno življenje ne more slediti, če nam ni usojeno iti iz tega življenja. To ni konec, marveč prehod in prestop, ko smo premerili pot skozi čas. Kdo ne bo hitel, da pride na boljše? Kdo si ne bi želel spremeniti in preobraziti se v Kristusovo podobo in kar najhitreje priti v veličastvo nebeške slave? Saj apostol Pavel oznanja: "Naša domovina pa je v nebesih, od koder tudi pričakujemo Gospoda Jezusa Kristusa, ki bo preobrazil

38 O Ciprijanovih vizijah prim. pismi 11, 3.4.6.7; 66,10.

39 1 Tes 4,13-14.

40 Jn 11,25-26.

naše borno telo, da bo podobno njegovemu poveličanemu telesu."⁴¹ Tudi Kristus Gospod obeta, da bomo taki, ko prosi Očeta za nas, da bi bili z njim, da bi z njim živeli v večnih bivališčih in se v nebeškem kraljestvu veselili, in pravi: "Oče, hočem, naj bodo tudi ti, ki si mi jih dal, z menoj tam, kjer sem jaz, da bodo gledali moje veličastvo, ki si mi ga dal pred začetkom sveta."⁴² Kdor pojde v Kristusovo bivališče, v sijaj nebeškega kraljestva, ne sme žalovati in jokati, marveč mora biti po Gospodovi obljubi in po veri v resnico te svoje poti in premestitve vesel.

23. Tako vidimo, da je bil tudi Henoh premeščen, ker je bil Bogu všeč, kakor spričuje Božje pismo v Prvi Mojzesovi knjigi in pravi: "In Henoh je bil Bogu všeč in ga ni bilo več, kajti Bog ga je vzel."⁴³ Ker je ugajal Božjim očem, je bil vreden, da ga je Bog vzel iz gnusobe tega sveta. Pa tudi po Salomonu Sveti Duh uči, da Bog tiste, ki so mu všeč, prej vzame od tod in hitreje reši, da jih dotik s svetom ne bi omadeževal, če bi še dalje živeli na svetu. "Vzet je bil," pravi, "da ne bi hudobija popačila njegovega uma. Zakaj njegova duša je bila Bogu všeč; zato ga je hitro vzel izmed hudobije."⁴⁴ Tako tudi v Psalmih svojemu Bogu vdana duša z duhovno vero hiti h Gospodu: "Kako ljuba so mi tvoja bivališča, Gospod vojnih čet! Moja duša hrepeni po Gospodovih dvorih."⁴⁵

24. Samo tisti bo želel dolgo ostati na svetu, kogar svet veseli, kogar svet laskavo in varljivo vabi in vleče k sebi z zemeljskimi nasladami. Ker pa svet sovraži kristjana, kaj ljubiš njega, ki te sovraži, in ne hodiš raje za Kristusom, ki te je odkupil in te ljubi? Janez v svojem pismu kliče in govori in svari, naj ne ljubimo sveta in ne živimo po mesenem poželenju: "Ne ljubite sveta in tudi ne tistega, kar je v svetu! Če kdo ljubi svet, v njem ni Očetove ljubezni, kajti vse, kar je v svetu – poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja – ni od Očeta, ampak od sveta. Svet in njegovo poželenje mineta; kdor pa izpolnjuje Božjo voljo, ostane vekomaj, kakor tudi Bog ostane vekomaj."⁴⁶ Bodimo, preljubi bratje, raje s čistim srcem, trdno vero in odločno krepostnostjo pripravljene na vse, kar hoče Bog, izženimo strah pred smrtjo in mislimo na neumrljivost, ki pride. Pokažimo, da smo, kar verujemo, s tem, da ne bomo objokovali smrti svojih dragih in da bomo, ko pride dan našega slovesa, brez obotavljanja in radi šli h Gospodu, ki nas kliče.

Konec

25. Vedno so sicer Božji služabniki morali tako ravnati, zdaj pa je še mnogo bolj treba tako delati, ker se svet že podira in ga vse naokrog objemajo viharji zla in se vanj zaganjajo. Ko vidimo, da so se hude stiske že priče, in vemo, da pridejo še hujše, imejmo za največji dobiček, da čimprej odrinemo od tod. Če bi se stene tvojega bivališča majale od starosti, če bi se nad teboj tresla streha, če bi razmajana in razpadajoča hiša, ki se ji zidovi od starosti sesedajo, kazala, da se bo zdaj zdaj podrla, ali se ne bi kar se da hitro izselil? Če bi bil na morju in bi hrumeči in besneči vihar dvigal silne valove in ti napovedoval, da se ti bo ladja razbila, ali se ne bi naglo obrnil proti pristanu? Glej, svet se maje in podira in priča o svojem razpadu, ko stvari lezejo ne samo v starost, marveč v pogin.⁴⁷ In ti ne hvališ Boga, se ne šteješ za srečnega, da se z zgodnjo smrtjo umakneš in ubežiš razpadu, brodolomu in stiskam, ki so blizu?

26. Preudarjati moramo, preljubi bratje, in neprestano premišljevali, da smo se odpovedali svetu in da tukaj živimo samo nekaj časa kot tujci in popotniki.⁴⁸ Objemimo dan, ki bo vsakemu odkazal njegovo stalno bivališče, ki nas bo vzel od tod, nas oprostil svetnih vezi in postavil nazaj v raj in kraljestvo. Kdo ne bi iz daljne tujine hitel v domovino? Kdo si ne bi, če hiti čez morje k svojcem, srčno želel ugodnega vetra, da bi mogel čim prej objeti svoje drage? Očetnjava nam je raj;

---

41 Flp 3,20-21.

42 Jn 17,24.

43 1 Mz 5,24.

44 Mdr 4,11.14.

45 Ps 83,2-3.

46 1 Jn 2,15-17.

47 Prim. *Demetrianu* 3.

48 Prim. 1 Pt 2,11; Ef 2,19.

očetje so nam zdaj očaki. Zakaj ne hitimo in tečemo, da bi mogli videti očetnjavo, pozdraviti očete? Veliko število naših dragih nas pričakuje tam, številni in močan zbor staršev, bratov, otrok hrepeni po nas, že brez skrbi za svojo rešitev, še v skrbi za naše zveličanje. Kakšno skupno veselje njim in nam, če jim pridemo pred oči, pridemo v njihov objem! Kakšna radost tam v nebeškem kraljestvu, kjer ni strahu pred smrtjo, kakšna neizmerna in neminljiva blaženost, kjer je življenje večno! Tam je apostolov slavni zbor, tam radujočih se prerokov število, tam mučencev neštevila množica, za zmago v slavnem boju in trpljenju ovenčana;⁴⁹ tam so zmagoslavne device, ki so poželenje mesa in telesa pogumno podjarmile z zdržnostjo; tam uživajo plačilo usmiljeni, ki so opravljali pravična dela, ko so ubožcem delili hrano in miloščino, ki so spreminjali zemeljsko imetje v nebeške zaklade, ko so spolnjevali Gospodove zapovedi.⁵⁰ K njim, preljubi bratje, hitimo s hrepenečim srcem, da bi bili kmalu pri njih, da bi kmalu srečno prišli h Kristusu, to želimo! To misel naj Bog v nas vidi, ta sklep našega srca in naše vere naj zagleda Gospod Kristus, ki bo dal bogatejše plačilo svoje sreče tistim, ki bodo po njem bolj goreče hrepneli.

---

49 "Illic apostolorum gloriosus chorus, illic prophetarum exultantium numerus, illic martyrum innumerabilis populus, ob certaminis et passionis gloria et victoriam coronatus." Te besede je povzel pesnik slavospeva "Te Deum laudamus" (najbrž Niketas, škof v Remeziani blizu Naisa, Bela Palanka vzhodno od Niša) takole: "Te gloriosus apostolorum chorus, te prophetarum laudabilis numerus, te martyrum candidatus laudat exercitus." prim. A. E. Burn, *Niceta of Remesiana. His life and works* (Cambridge 1905) CIX. CXXIV.

50 Prim. Mt 6,20; 19,21.